

Program 2025

Onsdag 15. januar Pasientsikkerhet - lege og spesialist i samfunnsmedisin Geir Sverre Braut

Geir Sverre Braut er lege og spesialist i samfunnsmedisin. Seniorrådgiver SUS og professor HVL. Har tidligere vært assisterende direktør i Statens helsetilsyn og fylkeslege i Rogaland.

(Foto: S.G.Lunde, SUS).

Onsdag 12. februar Geopolittikk og krigen i Ukraina - Olav Berstad

Foredraget tar utgangspunkt i forhold rundt Ukraina, landet, folket og krigen.

Berstad vil særlig snakke om noen bakenforliggende årsaker til krigen. Så som Putins forestilling om et truende Vesten og om en rask og strålende militær aksjon i Ukraina. Og om Russlands problem med å være imperium, den demografiske nedgangen, framtidig tap av status som fossil energi-makt, og de utfordringer som Kina representerer. Han vil også komme inn på Norges forhold til Ukraina og Russland gjennom historien.

Olav Berstad er en tidligere norsk diplomat og var tilknyttet utenriktjenesten fra 1980-2023. Han

har vært Norges ambassadør i en rekke Østeuropeiske land, som Ukraina, Aserbajdsjan og Ungarn. Han er oppvokst på Sandnes, utdannet cand.mag. og snakker flytende russisk. Berstad har bred erfaring i internasjonale spørsmål innen områder som forsvar, konflikthåndtering, atomsikkerhet og miljø. Han har blant annet vært sentral i forvaltning av Barents-samarbeidet.

Onsdag 26. februar KI/AI Kunstig intelligens - førsteamanuensis UiS Álvaro Fernández Quílez

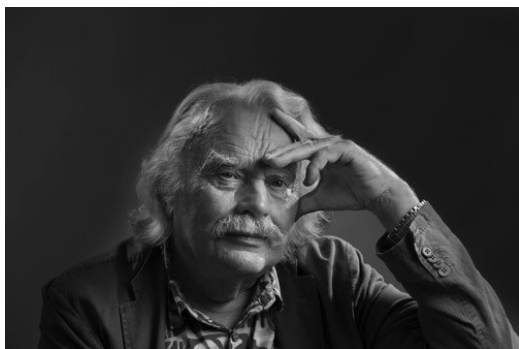

KI har blitt en del av virkeligheten til de fleste, med utviklinger som ChatGPT og Microsoft Copilot. Det er også vanlig å lese nyheter om KI som kan oppdage kreft med mer presisjon enn mennesker. På toppen av det, ble 2024 Nobelprisen i fysikk gitt til Geoffrey Hinton, en av KI's «gudfedre». Det virker som om KI vil være rundt oss en stund – men hva er egentlig KI? Hvordan fungerer KI, og hvordan kan KI lære seg språk som et menneske, eller oppdage kreft i medisinske bilder? Er vi klare for KI, og er KI-utviklingene pålitelige og sikre nok? I dette foredraget skal vi finne svar på disse spørsmålene og prøve å demystifisere KI.

Álvaro Fernández Quílez er førsteamanuensis i kunstig intelligens ved UiS. Han er også leder av Stavanger AI Laboratory, UiS' knutepunkt for forskning, læring og innovasjon innen KI. Han har bakgrunn i telekommunikasjon og biomedisinsk ingeniørvitenskap. Hans forskningsinteresser inkluderer anvendt KI i medisin, KI-menneske-samarbeid og «trustworthy» KI.

Årsmøte 2025 26. februar - etter foredraget (kun for medlemmene)

Onsdag 19. mars Til ungdommen – Musisk mobilisering etter 22. juli - professor Jon-Roar Bjørkvold

Bjørkvolds forskning og forfatterskap handler om musikkens potensial til å kommunisere, påvirke, uttrykke følelser og binde mennesker sammen. Hans vektlegging av hvordan det musikalske spiller en viktig rolle i personlig og sosial utvikling gjennom hele livet, har hatt stor innvirkning på pedagogisk tenkning og norsk kulturdebatt.

Jon-Roar Bjørkvold er en norsk musikkforsker og forfatter. Bjørkvold ble i 1970 ansatt som universitetslektor ved institutt for musikkvitenskap ved UiO, hvor han underviste i satslære og harmonilære. I 1981 ble han dr. philos. med avhandlingen "Den songane barnesangen - vårt musikalske morsmål" (utgitt 1985). Bjørkvold arbeidet som professor i musikkvitenskap fra 1982 til 2005.

Onsdag 23. april - Naturens Spiskammer - sosiolog Kristine Enger

Kristine Enger er sosiolog og nyttevekstkyndig, bosatt i Randaberg. Gjennom sitt enkeltpersonforetak Sankeliv, arrangerer hun guidede plantevandringer, skogbadingsturer og holder kurs og foredrag om sanking av ville vekster og om folkemedisin.

Kristine inspirerer oss til å sanke i naturen hele året, gjennom sin Instagramkonto:

<https://www.instagram.com/sankeliv/>.

Kristine har også flere digitale ressurser for sankere, og hennes mini e- bok "Søtt med ville smaker" kan gratis lastes ned her:

https://sankeliv.mykajabi.com/e_bok_sott_ville_smaker_kort

Onsdag 21.mai Demens og hjerne-aldring: Forebygging og behandling" - psykiater Dag Årsland

Aldersrelaterte hjernesykdommer har stor betydning for pasienter, deres pårørende og samfunnet. Ny forskning har vist at opp til 40% av risiko for demens skyldes potensielt modifiserbare tilstander. I foredraget

drøftes muligheter for forebygging, samt nye metoder for diagnostikk og behandling.

Pågående forskning gjennomgås og mulige framtidsscenarioer vil bli presentert. Dag Årsland - Psykiater, forskningsleder Senter for eldre medisin og samhold (SESAM). SUS;

Centre for Healthy Brain Aging, Institute of Psychiatry, Psychology and Neuroscience, King's College London.

Onsdag 11. juni PUS Sommertur 2025 - SOKNDAL KIRKE - JØSSINGFJORD VITENMUSEUM - HELLEREN - SOGNDALSTRAND

Årets sommertur går til Sokndal onsdag 11. juni. Vi besøker Sokndal kirke som er en korskirke i tre bygd i 1803. Deretter får vi lære om magmaparken mens vi kjører gjennom det helt spesielle «månelandskapet». Vi skal besøke Vitenmuseet i Jøssingfjord og lære om gruvedriften i området. Der vil vi også få se film om den såkalte Altmark-affæren. De som vil, kan spasere til Nedre Hellingen kraftstasjon (etablert i 1908) og til de unike husene under Hellingen. Vi ender opp i Sogndalstrand med vandring og lunsj.

09.00 Avreise fra Byterminalen

10.50 Sokndal kirke (tilgjengelig toalett)

12.00 Jøssingfjord Vitenmuseum med kaffe og kaffemat, avreise 14.0

14.15 Sogndalsstrand. Vi vandrer ned til det tidligere ladestedet og avslutter med lunsj på Sogndalsstrand Kulturhotell. Fiskesuppe med brød, dessert og kaffe.

16.00 Avreise fra Sogndalstrand 18.00 Ankomst Byterminalen Pris for medlemmer kr. 850, ikke-medlemmer kr. 1.000. Hvis overtall, blir medlemmer prioritert.

PENSJONISTUNIVERSITETET STAVANGER

SOMMERTUR 2025

Jøssingfjord vitensenterFoto:
Magma Geopark

Foto: Kjetil Bensen

Program høsten 2025

Onsdag 20. august «Bak jernporten i Hunan. En annen historie om norsk misjon i Kina 1902-1951.» - førsteamanuensis Silje Dragsund Aase

Hunan var den siste av Kinas provinser som åpnet opp for vestlig handel og misjon. Å bli stengt ute økte viljen til å trenge inn. Det gjaldt både kolonimaktene og misjonsselskapene. Den andre historien om norsk misjon i Kina er en historie om møter mellom norske misjonærer og kinesiske kristne i kolonimaktens tidsalder. Misjons- og diakoniarkivet ved VID har en fantastisk bildesamling fra Kina, og den andre historien om norsk misjon i Kina blir gjennom bilder.

Silje Dragsund er førsteamanuensis og studieleder på Fakultet for teologi og samfunnsvitenskap ved VID vitenskapelige høgskole.

Onsdag 3. september «Hvorfor er det ingen fred mellom Israel og palestinerne?» - professor Hilde Henriksen Waage

Hilde Henriksen Waage er professor i historie ved UiO og seniorforsker ved PRIO og har dr. grad fra UiO (1997). Hun har publisert en rekke bøker og artikler nasjonalt og internasjonalt om Norges forhold til Israel, de ulike fredsforøkene i Midtøsten og årsakene til konflikten mellom Israel, palestinerne og de omliggende arabiske statene. Hun fikk i 2013 Sverre Steen- prisen for fremragende formidling av historie for boka Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten (Cappelen Damm Akademisk, 2013). I 2022 utga hun boka Spillet om Syria (Cappelen Damm Akademisk, 2022). Hun kommenterer ofte konfliktene i Midtøsten i norske og internasjonale medier og er en mye brukt foredragsholder

Onsdag 01.oktober «Har redaktørstyrte medier en fremtidig plass i konkurranse med sosiale medier og KI?» - redaktør Kjersti Sortland Stavanger Aftenblad

Kjersti Sortland (56) har vært sjefredaktør i Stavanger Aftenblad siden 2022. Før det var hun sjefredaktør daglig leder i Asker og Bærums Budstikke (2013-2021). Før det hadde hun ulike lederroller i VG.

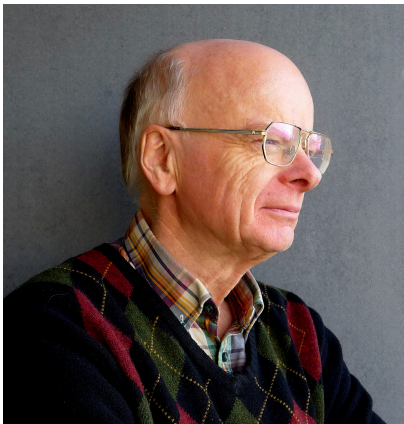
Onsdag 15. oktober «Istidsutviklingen og klimaendringer i Norge» - professor emeritus Atle Nesje

I foredraget vil Atle Nesje snakke om istidsutviklingen og klimaendringer i Norge, og gi en oppdatering om dagens situasjon når det gjelder utviklingen av breene.

Atle Nesje er professor emeritus ved Institutt for geovitenskap, Universitetet i Bergen og tilknyttet Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen. Nesje har blant annet arbeidet med å rekonstruere avsmeltingsforløpet mot slutten av siste istid og hvordan isbreer har variert i størrelse etter siste istid. Han har skrevet en rekke fagartikler i vitenskapelige tidsskrifter, i tillegg til bøker, bokkapitler og populærvitenskapelige artikler.

Onsdag 5. november «Men er det kunst? En vandring i kunsthistorien og samtidskunsten.»- kunstkritiker Trond Borgen

Trond Borgen (f. 1950 Stavanger) har vært aktiv som kunstkritiker siden 1979, i *Stavanger Aftenblad* fra 1984. Han har gitt ut en rekke kunstbøker, bl.a. to bøker om Lars Hertervig: *Et indre eksil. Et essay om Lars Hertervigs papirarbeider* (2005) og *Lars Hertervig. Stavangerkunstneren* (2024).

Borgens kuratorvirksomhet inkluderer disse utstillingene:
1991: *Blind navigatør - Arven fra surrealismen*, internasjonal utstilling, i Bergen Billedgalleri, Bergens Kunstforening og Vestlandske Kunstindustrimuseum, organisert av Prosjekt Samtidskunst.

1999: *Boxes: 8 Norwegian Artists*, i Museum of Installation, London. Også vist i Stavanger, Haugesund og Oslo.
2000: *Utopia*, internasjonal utstilling, i Rogaland Kunstmuseum, Stavanger. Co-kurator Einar Børresen.

I perioden 1990 – 2010 foreleste han om modernisme og samtidskunst ved Høgskolen/ Universitetet i Stavanger. Fra 1998 til 2002 holdt han en rekke forelesninger om modernisme og samtidskunst - samt tutorials – for postgraduate studenter ved Royal Academy of Arts, London. Borgen er også kjent for sine mange foredrag om samtidskunst og kunsthistorie i ulike institusjoner, foreninger og andre fora.

Onsdag 19. november «Hva gjør en orkester-dirigent» - professor i dirigering Bjarte Engeset

Bjarte Engeset (f. 1958) er en av Norges mest profilerte orkesterdirigenter, med en internasjonal karriere der han har dirigert mer enn 100 profesjonelle orkestre i 30 land, for eksempel Royal Philharmonic Orchestra, Bournemouth Symphony Orchestra, Sankt Petersburg-filharmonien, Tsjekkisk Filharmonisk Orkester og Baltimore Symphony Orchestra. Han har vært kunstnerisk leder og/eller sjefsdirigent for flere orkestre og

musikkfestivaler i inn- og utland og er dirigent på mer enn 40 CD-innspillinger.

Engeset har sin dirigentutdanning først og fremst fra Sibelius-akademiet og fra USA (Tanglewood Music Center).

Siden 2019 er han professor i dirigering ved UiS. Han er også benyttet som gjestelærer ved Sibeliusakademiet og det Kongelige konservatoriet i Brussel.

Onsdag 10 desember «Franske tilstander. Hva skjer med Frankrike og hvorfor?» - førsteamanuensis Kjerstin Aukrust.

Etter at president Emmanuel Macron oppløste nasjonalforsamlingen sommeren 2024, har Frankrike vært preget av et innenrikspolitisk kaos, der mistillitsforslagene sitter løst og mange velgere er misfornøyde. Utenrikspolitisk, derimot, har både Frankrike og Macron stått fram som den viktigste europeiske aktøren i en tid preget av en ny verdensorden. Hvordan går det egentlig med Frankrike i dag, og hva er de historiske forklaringene på det?

Kjerstin Aukrust er førsteamanuensis - Fransk litteratur og kulturkunnskap ved Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, Universitetet i Oslo. Hun er medforfatter i boken «Franske tilstander. Forstå det moderne Frankrike» (Universitetsforlaget 2024)